

Kako naj se obnašamo?

V središču pozornosti 35. seje predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije je bila ocena družbenoekonomskih razmer v SR Sloveniji, poročilo odbora RS ZSS za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov in gibanje osebnih dohodkov po samoupravnih sporazumih v prvem letošnjem polletju. V slovenskih sindikatih ugotavljajo, da je, seveda, če govorimo o oceni letošnjih gospodarskih gibanj, najprej značilna široka družbena mobilizacija za uveljavitev kvalitetnejših oblik samoupravnega obvladovanja gospodarskih gibanj in družbenega razvoja, na drugi strani pa še zmerom občutimo prevelik vpliv državnih administrativnih ukrepov.

Ni dvoma, kar je potrdila tudi kritična in konstruktivna razprava na 35. seji predsedstva slovenskih sindikatov, da smo s široko zasnovano javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu in s sprejemanjem srednjeročnih razvojnih načrtov razširili naša spoznanja o samoupravnem obvladovanju družbenoekonomskih razmer. Z akcijo do konca letošnjega poletja o sprejemanju družbenega načrta smo že tudi dovolj široko uveljavili soodvisnost delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela pri obvladovanju in usmerjanju celovitejšega družbenega razvoja. Te in druge akcije pa so brez dvoma odločilnega pomena za uresničevanje samoupravnega družbenoekonomskega razvoja. Vendar na drugi strani ugotavljamo, da na letošnja gospodarska gibanja v naši republiki in na uresničevanje družbeno dogovorjenih in sprejetih nalog in ciljev, te akcije še niso dovolj neposredno vplivale.

Omejitev nepokrite porabe, zmanjšanje inflacije in nelikvidnosti ...

Pri oceni uresničevanja letošnje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije za prvo polovico leta je predvsem razveseljivo spoznanje, da smo naposled le uspeli prelomiti z nekaterimi negativnimi gibanji. Z dogovorjenimi ukrepi smo v republiki predvsem precej omilili nepokrito porabo, zmanjšali inflacijo in nelikvidnost, s posredovanjem države pa smo odpravili tudi nesprejemljiv razkorak med izvozom in uvozom. Vsi ti ukrepi so, kar je še zlasti spodbudno, »prisilili« organizacije združenega dela, da

pospešeno iščejo notranje rezerve v svojem poslovanju, nasploh pa je za letošnje prvo polletje značilno zanje, da imajo veliko več posluha kot prej za upoštevanje tržnih zakonitosti.

Toda, opozoriti moramo, da ne gre za celovite ocene družbenoekonomskih razmer v SR Sloveniji, ki smo jim bili priče v prvih šestih mesecih letos, zlasti še, ker ne gre za poglobljene ocene, s katerimi se bomo soočili šele sredi jeseni. O tem dovolj zgovorno govori vrsta dejstev, n. pr., spoznanje, da ocene o rezultatih na izvoznouvoznem področju ne more biti realna, če ne upošteva tega, kako so rezultati sicer vplivali na gospodarsko rast, višino dohodka itd. Ista ugotovitev, umljivo, velja tudi za področje cen, saj ne moremo (pa tudi ne smemo, če že hočemo) ostati zgolj pri vrednotenju omejevanja inflacije, pač pa je treba hčeš nočeš upoštevati tudi vplive, ki jih je imela dosedanja restriktivna politika cen na dosežene gospodarske rezultate in na dohodkovne odnose v združenem delu.

Ne nazadovanje, pač pa krepka stagnacija!

Iz poročila odbora RS ZSS za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov, ki je bilo predloženo predsedstvu slovenskih sindikatov, je razvidno, da letos osebni dohodki v naši republiki stagnirajo, čeprav smo zanje porabili več sredstev, kot je bilo predvideno z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR za 1976. leto. Navidez nelogično se ob tem podatku zdi ugotovitev, da v Sloveniji nismo uspeli uresničiti cilja, kako naj bi se realni osebni dohodki dvignili, saj se še kako zavedamo dejstva, da stimulativna oblika nagrajevanja bistveno vpliva na boljše gospodarjenje.

Glavni problem za tako stanje je v nedoseženi ravni delovne storilnosti, ki se je v prvih sedmih mesecih letos v primerjavi z istim lanskim obdobjem znižala za 2,6 %. Hkrati je bila v prvih letošnjih sedmih mesecih industrijska proizvodnja nižja v odnosu na sedemmesečno lansko za 0,7 %, stopnja zaposlovanja v družbenem sektorju pa se je letos do konca julija dvignila za več kot 3 %.

Spričo takšnih in podobnih spoznanj so bili člani predsedstva osrednjega vodstva slovenskih sindikatov enotni v ugotovitvi, da se v tem trenutku pojavlja najbolj pomembno vprašanje: kako naj se vedemo do gibanj osebnih dohodkov, ali točneje, kaj naj napravimo s tistimi, za katere že od lani, pa tudi prej, vemo, da ne spoštujejo dogovorjenih meril, za katere so se odločili s podpisom samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov.

Pravično in tudi dosledno bo treba »priviti« kršitelje samoupravnih sporazumov o višini OD!

Pri tem kaže opozoriti predvsem na dve: najprej na sila tvegano nevarnost, da se bomo začeli do kršiteljev samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov obnašati formalno, kar bi bilo še dopustno, vendar v resnici z zavestnimi očmi. To pa pomeni, da se moramo na vsej črti odločiti za dosledno akcijo in stopiti »na prsteg vsem, ki kršijo samoupravno dogovorjena merila o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov. Brez obotavljanja je treba slednje pri grešnikih znižati, ker v nasprotnem primeru zanje nimamo pravega, utemeljenega opravičila!

Seveda je tako gledanje nesprejemljivo. Zakaj? Preprosto zato, ker bi se morali v vseh okoliščinah, zlasti tam, kjer imajo urejene samoupravne odnose, zavedati spoštovanja samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov. Z dosledno uveljavitvijo samoupravnih odnosov bomo morali za vsako ceno, in to povsod, priti do spoznanja, da je treba vse moči usmeriti v to, da ustvarimo dohodek, ki bo omogočil dosedanje raven osebnih dohodkov ali celo višjo.

Tak pristop k reševanju nastalega položaja nas razumljivo ne odvezuje od odločne akcije proti kršiteljem samoupravnih sporazumov. Zato je na seji predsedstva RS ZSS prevladalo mnenje, da je treba kar se da hitro na tem področju narediti red in doseči spoštovanje samoupravnih zakonitosti. Vse tiste, ki že toli-

Prispevajmo vsi!

Priznan pisatelj, predsednik društva slovenskih pisateljev, družbenopolitični delavec — vse to in še marsikaj je skrito v tvoji osebnosti, vendar te tokrat prosim, da spregovoriš kot človek, čisto osebno: kakšno je tvoje mnenje glede samopriskpeva? Si za? In če si, kaj te k temu vzpodbuja oz. kaj odbija? — sem se obrnila na našega uglednega občana, Ivana Potrča.

»Delavec, mali človek je vedno »za«. Ta mali človek, mi vsi, kot posamezniki, se vedno odločamo tako, da s svojo odločitvijo koristimo skupnosti in s tem tudi sami sebi. Tudi zdaj sem prepričana, da bomo samopriskpevek izglasovali. Vrteci so potrebni,

potrebni so zdravstveni domovi in domovi za ostarele. Ljudje, kot posamezniki, se teh potreb dobro zavedamo in smo vedno pripravljeni, da prispevamo svoj delež k izboljšanju življenjskih pogojev; tako glede otrok in njihovih staršev, kot glede bolnih, ostarelih in vseh ostalih. Vendar imam pripombo. Podjetja, ustanove, to se pravi družbeni sektorji s svojimi vodilnimi ljudmi, preveč troši za svoje podjetniško življenje in premalo upošteva, da živi zavoljo človeka, katerega mora — ne dajati — pač pa vračati tisto, kar je ta človek — posameznik v ta, poslovni del življenja vložil. Nemara je pri nas preveč razkošnih podjetij, prevelik je upravni aparat v njih in vse to gre na račun potrošnika, na račun malega človeka. Tega ni čutiti samo pri dajetvah za vzgojne, zdravstvene in druge ustanove; tak odnos je prav tako občuten na področju kulture, kjer je umetnik, resnični umetnik katerekoli smeri, ki s svojim delom prav tako prispeva k boljšemu danes in jutri, več ali manj korenito prikrasjan; če se pri tem primerja samo njegov standard s standardom razno raznih direktorjev ali podobnih administrativno upravnih organov. O tem bo treba še in še sporazumevanja, če bomo hoteli reči, da smo prava socialistična družba, ki upošteva tako upravnega delavca, kot umetnika-ustvarjalca ali zadnjega delavca, zadnjega delavko-mater, ki se mnogokdaj trdo bori, če ne toliko zavoljo gmotnih težav, pa vsaj zavoljo problema varstva in vzgoje svojega otroka ali svojih otrok. Tu pa je na vrsti vrtec, ki bo moral biti dostopen slehernemu otroku. Tu je na vrsti zdravstvena zaščita matere in otroka in občana sploh in zato — razumljivo — bom ob referendumu, ki bo 21. novembra letos, obkrožil besedico »ZA«. Za samopriskpevek II.«

MARTA GROM

ko časa »ribarijo v kalnem«, kratkoma vsem kroničnim kršiteljem samoupravnih dogovorjenih meril o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov (največ kršiteljev je pri zadnji »postavki«) je treba pristriči peruti v njihovih nepotešenih apetitih na neopravičeno zviševanje osebnih dohodkov. Kako? Tudi za to imamo recept. Potem, ko bodo o kršiteljih najprej spregovorile skupne komisije in ugotovile krivdo, jih je treba enostavno po-

staviti pred sodišča združenega dela! Le tako bomo slednjič napravili red in javno pokazali na vse tiste, ki se (o tem ne more biti dvoma), očitno zaveščno in načrtno ne drže meril, na katere so pristali s podpisom samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov.

Kaj pa so nezasluženi osebni dohodki drugega, kakor je nekje zapisal komentator, kot kraja iz tujega žepa!

Ivo Virnik

POPRAVEK

V prejšnji, 14. številki Dogovorov, je v sestavku: »Predsednik republike odlikoval krajane Starega Vodmata«, prišlo do neljubne napake. Med naštetimi odlikovanci so bili izpuščeni trije tovariši:

Z Redom zasluga za narod s srebrno zvezdo so bili odlikovani: dr. Franc Kozjek, inž. Nikola Prokop in Dušan Brekič.

Tiskarski škrat pa nam jo je zagodel tudi pri tovarišici Lel Smid; njeno odlikovanje se pravilno glasi: Red zasluga za narod s srebrnimi žarki.

Bralcem, še posebno pa odlikovancem, se za neljubo in nenamerno pomoto iskreno opravičujemo.

UREDNIŠTVO

Vladimira Šenka-Gabra pozna malone vsak prebivalec Ljubljane. Kot vedno delaven družbenopolitični aktivist, dolgoletni predsednik Zveze združenj borcev Narodnoosvobodilne vojne Ljubljane Center deluje tako v okviru svoje organizacije, nič manj zavzeto pa tudi na vseh

drugih področjih družbenega in političnega življenja v občini, mestu, republiki pa tudi izven meja naše domovine. Vedno nasmejan, pripravljen na pogovor ali pomagati vsakomur, ki se obrne nanj.

Ko pomagamo mladim družinam, ni noben korak odveč

»Piši,« mi pravi, »da v okviru Zveze borcev ni bilo vprašanj o tehtnosti samopriskpeva. To so ljudje, ki jim je bila solidarnost, tako kot tovarštvo, bratstvo in drugo tista vrednota, s katerimi so premagali vse ovire v osvobodilnem boju in delavski revoluciji. Te vrednote so prav tako prisotne med borci še sedaj. In samopriskpevek temelji predvsem na solidarnosti vseh ljudi, da si izgrajujejo boljši družbeni standard.

Ze pri prvem samopriskpevu v Ljubljani, ko je bila na programu izgradnja otroških vrtcev in osnovnih šol, so borci za tak program glasovali. Imamo namreč nebroj mladih družin, ki jim urejene stanovanjske razmere, ob tem pa tudi urejeno družbeno varstvo otrok, omogoča aktivno vključitev v izgradnjo naše družbe in

to z zbranim delom na delovnem mestu ter z aktivno udeležbo v vseh akcijah družbenopolitičnih organizacij in društev.

V programu drugega samopriskpeva, o katerem sedaj teče razprava pa so, poleg vrtcev in šol, predvidene izgradnje še objektov osnovne zdravstvene zaščite in domov ostarelih občanov. Tak program predviden iz samopriskpeva je prav gotovo pomembna dopolnitev programov samoupravnih interesnih skupnosti.

Kot sem že rekel, borci, člani ZBZ NOV iz Centra, bodo tudi tokrat brez omahovanja na referendumu obkrožili »za«, saj, kot so se pred več kot petintrideset leti odločili za revolucijo, ki naj korenito spremeni tedanje družbene razmere, tako so v službi te revolucije tudi še danes.

MJ